

Tıp dünyasında son zamanlarda yeni bir deyim yerleşti. Hastalanmadan önce tedbir alınmalı. Zira herhangi bir hastalığa yakalandıktan sonra zaten yapacak fazla bir şey kalmıyor. Bu nedenle öncelikle hasta olmamanın yollarını bulmak gerek. Nitekim Amerika ve Avrupa başta olmak üzere dünya ülkelerine baktığımızda bu bağlamda birçok araştırmanın yapıldığını görmekteyiz. Bu nedenle koruyucu hekimlik, geleneksel tıp, tamamlayıcı tıp vs. ismine ne denirse densin birçok farklı yaklaşımın alternatif tıp olarak görüldüğünü ve bunların hastalık öncesi bireylerin sağlığını korumak ve yaşam konforunu yükseltmeyi hedeflediğini bilmeliyiz.

Günümüzde alternatif tıp, bilim ve teknoloji alanında gelişmiş birçok ülkede en üst düzeyde ilgi görüyor. Alternatif tıp denince bu ülkelerde ilk olarak Çin tıbbının (Chinese Medicine) anıldığı da herkesin malumu. Çin tıbbı ile ilgili Amerika ve Avrupa üniversiteleri bölümler, enstitüler ve araştırma merkezleri kurmuş, öğrenci ve araştırmacılar çalışmalarını sürdürüyor. Türkiye’de de Çin tıbbına ilginin üst düzeyde olduğunu söylemek yanlış olmaz. Binlerce akupunktur, masaj ve yoga merkezinin bulunması da bunun göstergesi.

Medeniyetimizin sabit ayaklarını kaybettiği herkesin malumu. Özellikle sağlık alanı ile ilgili sabit ayağımız Tıbb-ı Nebevi ile doğrudan ilişkili. Bu bağlamda Tıbb-ı nebevi sağlık alanında hak ettiği yerde mi bulunuyor? Binlerce yıl hem Batı’ya hem de bütün dünyaya ilham veren İslam tıbbı ile ilgili Türkiye’de kaç tane araştırma merkezi var? Batı İbni Sina’nın “Kanun fi’t-Tıp” kitabını bin yıl boyunca tıp okullarında ders kitabı olarak okuturken biz ne yapıyorduk? Tıbb-ı Nebevi, hastalığına şifa derdine deva arayanların çare olarak gördüğü bir alana dönüşebilir mi? Bu soruların sayısını arttırmak mümkün.

Tıbb-ı Nebevi geleneğine baktığımızda sağlığın önemi, tedavinin gerekliliği ve koruyucu hekimlik ile ilgili önemli bilgi ve bulgular bulunuyor. Bugün hastalanmadan önce sağlıklı yaşamamanın yollarını bize öğreten Hz. Peygamber’in tavsiyeleri her geçen gün daha da önem kazanıyor.

Hz. Peygamber (s.a.v.) sağlık ile ilgili konuları ele alırken iki ayrı yol izlemiştir:

Birinci olarak; öncelikle hastalıktan korunmalıyız. Hadislere baktığımızda öncelikle **sağlıklı kalma** vey
a
hastalıktan korunma

üzerinde durulmaktadır. Örneğin: Hz. Peygamber'in, "birçok insan şu iki nimetin kıymetini bilmez: Sağlık ve boş vakit" (Buhârî, "Rikâh", 1); "Hasta olmadan önce sağlığınızın değerini bilin" (Hâkim, IV, 306); "Bir yerde veba çıktığını duyarsanız oraya girmeyin; bulunduğunuz yerde veba görülmüşse oradan ayrılmayın" (Buhârî, "Tıb", 30); "Cüzzamlıdan aslandan kaçır gibi kaçın" (Buhârî, "Tıb", 19) gibi hadislerde sağlığın kıymetini bilmeye ve karantinaya vurgu yapılmaktadır.

Hz. Peygamber (s.a.v.), doğal ve sağlıklı beslenmeye önem vermiştir. Örneğin, hastalıkların kaynağı olarak kabul edilen obeziteye karşı perhiz uygulamasına vurgu yaparak şöyle buyurmaktadır: "Mümin karnını tamamen doyurmaz (Darimi, el-Vesaya, b.1, had.108), "İnsanoğlu, midesinden daha kötü bir kap doldurmamıştır. Aslında, insanın hayatını devam ettirecek kadar birkaç lokmayı yemesi kâfidir. Bunu yapamıyorsa, hiç olmazsa, midesinin üçte birini yemeye, üçte birini suya ayırsın, üçte birini de nefes almasına imkân verecek şekilde ayarlasın." (Tirmizi, Zühd 47; İbn Mâce, Etime 50)

Hz. Peygamber (s.a.v.) sağlıklı yaşam için hijyenin şart olduğunu belirtmiştir. Örneğin, "temizlik iman yarısıdır" (Müslim, Tahâret 1; Tirmizî, Deavât 86; Ahmed bin Hanbel, IV/260; Dârimî, Vudû' 2) diyerek gündelik yaşama ve nerdeyse bütün ibadetlere temizlik ile başlanması gerektiğini vurgulamıştır.

Yanı sıra Resulullah (s.a.v.) birçok hastalığı önleyen ve aynı şekilde yüzyıllarca birçok hastalık için şifa kaynağı olarak görülen hacamatı kabul etmiş, bizzat kendisi de kan aldirmiştir.

İkinci olarak Hz. Peygamber (s.a.v.) hastalık anında öncelikle hastalığın bir imtihan olduğunu, onu vakar ve sükunetle karşılamamızı, daha sonra hemen tedavi olmamız gerektiğini söylemiştir. Şifanın da Allah'tan geldiğini unutmamızı salık vererek tedavi için iki temel kaynağa işaret etmektedir: 1. Hekim 2. İlaç.

Bunların dışında o günlerde yaygın olan büyü, tılsım, muska vb. gibi bir takım hurafe ve batıl inançlardan uzaklaşmamızı emretmektedir. Konu ile ilgili hadisler incelendiğinde Hz. Peygamber (s.a.v.)'in tedaviyi Allah'ın emri olarak gösterdiğini, Müslümanları bir taraftan hekime ve ilaca yönlendirirken diğer taraftan da dua etmelerini tavsiye etmiştir.

Örneğin; "hastalandığımızda onu tevekkül ile karşılamamız ve tedaviyi reddetmemiz gerekmiyor

mu?” şeklindeki bir soruya Resulullah (s.a.v.) çok kızmış, mübarek yüzü mosmor olmuş ve şöyle tepki göstermiştir: “Ey Allah’ın kulları tedavi olun, çünkü Allah yarattığı her hastalık için mutlaka bir şifa veya deva yaratmıştır. Ancak bir dert müstesna o da ihtiyarlıktır.” (Tirmizi, et-Tıb, B.2; Ebu Davud, et-Tıb, B.1; İbni Mace, et-Tıb, B.1; Ahmed b. Hanbel, et-Tıb, B.1) Diğer bir hadiste ise şöyle buyrulmaktadır: “Her derdin bir devası vardır. Binaenaleyh o derdin devası bulunduğu zaman o dert iyi olur.” (Buhari, et-Tıb, B.1; Müslim, es-Selam, had.69, el-Fedail, had. 92; Ebu Davud, et-Tıb, B.1)

Hiz. Peygamber (s.a.v.) çağının çok ötesine geçerek tedavinin hukuk ve etik yönü üzerinde durmuştur. O, “tabâbetten anlamadığı halde hekimlik yapan kişi hastaya verdiği zararı tazmin eder” hadisiyle (Ebû Dâvûd, “Diyât”, 23) hasta haklarını güvence altına almıştır. Hiz. Peygamber’in bu uyarısı tıp bilgisinin ve doktorluğun toplumdaki önemini göstermektedir. “Haram olan şeylerle tedavi olmayın” buyurarak (Ebû Dâvûd, “Tıb”, 11) ilâç yapımında kullanılması dinen yasak olan haram maddelerin veya bazı hayvanlardan elde edilen karışımların kullanılmasını yasaklamıştır. Nitekim ilâç yapmak için kurbağaları öldürmek isteyen bir sahâbeye Hiz. Peygamber izin vermemiştir. (Ebû Dâvûd, “Tıb”, 11) Resûlullah bazı doğal bitki, meyve ve sebzelerin tedavi edici yönüne dikkat çekerek doğal besinlerden yararlanılmasını öğütlemiştir. (Buhari, el-Buyu, 30; Müslim, el-Eşribe, 144)

Bu ve benzeri hadisler, hastalıklar ve onların tedavilerinin araştırılması yönünde Müslüman doktor ve araştırmacıları teşvik etmiştir. Bu sayede neredeyse bütün hastalıkların tedavisi yönünde önemli ilerlemeler sağlanmıştır. Tıp alanında dev eserler yazılmış, hastaneler ve tıp okulları inşa edilmiştir. Müslümanların başlattığı bu çalışma sonunda bütün dünyada tıp alanında dev adımlar atılmıştır.

Bilindiği gibi, Hiz. Peygamber’e karşı özellikle son yıllarda Türkiye’de ve dünyada bazı şahıs, kurum ve medya kuruluşları tarafından cehalet ve önyargı ile çirkin, seviyesiz ve bilimsellikten uzak saldırılarda bulunulmuş ve bu durum Müslümanları fevkalade üzmüştür. Bu tezviratlara şiddet gösterileri ile tepki göstermek yerine Resulullah’ın kaybolmaya yüz tutmuş sünnetlerini gündeme getirmek ve onların bilinmesi ve anlaşılmasını sağlamak gerekmektedir. İşte Tıbb-ı Nebevi de Resulullah (s.a.v.)in kaybolmaya yüz tutmuş sünnetlerinden biridir.